

Marken (L32)

1 Algemene gegevens

Nummer	L32
Naam gebied	Marken
Regio Natuurbeheerplan 2020	Laag Holland
Gemeente(n)	Waterland
Overige wettelijke en beleidsmatige gebieds- beschermingsregimes relevant voor natuur	<ul style="list-style-type: none">• geen
Gebruik / functie	Natuur, agrarisch
Oppervlakte NNN	11 hectare
Eigendom / beheer	Particulieren

2 Oppervlakte en samenhang NNN

De **oppervlakte** van het NNN gebied Marken bedraagt 11 hectare. De **samenhang** binnen het NNN gebied wordt gedragen door de aaneengesloten weilanden in het cultuurhistorisch landschap van het eiland Marken. De samenhang met andere NNN gebieden is beperkt door de afgelegen ligging op het eiland Marken. Het gebied Marken is een open veenweidevogelgebied maar op kleinere schaal als het nabijgelegen NNN gebied zoals Waterland Oost (L31). Het gebied vormt samen met Waterland Oost en andere NNN gebieden op grotere afstand een belangrijk netwerk van weidevogelgebieden.

Figuur 1: Ligging NNN-gebied Marken en omliggende NNN-gebieden inclusief nummer. Voor een overzicht van de natuurbeheertypen wordt verwezen naar het Natuurbeheerplan.

Marken

3 Landschapsecologische karakteristiek

Ontstaansgeschiedenis

Het NNN-gebied Marken ligt in het **landschap van de voormalige Zuiderzee** (fysisch-geografische regio's: afgesloten zeearm en laagveengebied). Het eiland Marken was tot de 11^e eeuw onderdeel van de moeras- en veengronden in de regio van het huidige Markermeer. Hierna werd het veen gewonnen en andere plekken opgehoogd voor woningen. De onregelmatige verkaveling door boeren die zelf het land uitkozen is nog zichtbaar op het eiland Marken en in het NNN gebied. Door hogere waterstanden en regelmatige overstromingen werd klei afgezet op de veengronden. Veel veengronden die niet met klei bedekt waren sloegen na verloop van tijd weg. Door twee grote stormvloed en overstromingen eind 12e eeuw is het eiland Marken ontstaan. Om zich te beschermen tegen vloed zijn dijken aangelegd, die uiteindelijk één omringdijk werden. Deze zijn in de 14e eeuw nog regelmatig doorbroken waarbij brak water van de Zuiderzee over het land stroomde. Als bescherming hebben de bewoners van Marken terpen gemaakt om de huizen hoger te bouwen. Deze worden 'werven' genoemd. Het NNN gebied ligt tussen drie werven in (Moeniswerf, Grotewerf en Rozewerf) en omsluit samen met de dijk een verdwenen werf (Jan Reynseswerf).

Abiotische en ruimtelijke karakteristiek

De bodem bestaat hoofdzakelijk uit zware zavel. Het maaiveld van de polder ligt laag (circa -0,8 m NAP) ten opzichte van de werven en de dijk. Het waterpeil wordt grotendeels op een vast peil van 1,25 meter onder NAP gehouden. Het gebied kenmerkt zich als zeer open polderlandschap tussen de dijk en werven. Daarnaast is er een grote mate van rust doordat er alleen twee wegen naar de werven lopen en een wandelpad over de dijk loopt.

Huidig gebruik

Er wordt hoofdzakelijk een agrarisch veenweidebeheer gevoerd, dat zich richt op de instandhouding van het oorspronkelijke open cultuurlandschap.

Kernkwaliteiten

Op basis van het voorgaande wordt in Marken de volgende ecologische kernkwaliteit onderscheiden, die de basis vormen voor het behoud van biodiversiteit die (inter)nationaal en/of regionaal van belang is:

- Open polderlandschap met extensieve graslanden

4 Natuurwaarden

De natuurwaarden, zowel actueel als potentieel, zijn hierna beschreven aan de hand van de kernkwaliteiten van het gebied.

Kernkwaliteit: Open polderlandschap met extensieve graslanden

Actuele natuurwaarden

Het NNN gebied Marken wordt gekenmerkt door de openheid van het landschap en de rust ter plaatse. Door relatief hoge waterstanden en de grote oppervlakte grasland is het NNN gebied, net als het overgrote deel van Marken, zeer geschikt als broedplaats voor **weidevogels** waaronder de grutto. De graslanden worden beheerd middels agrarisch natuurbeheer door particulieren. In het NNN gebied Marken en omgeving worden grote dichtheden van wel 100-200 broedparen kritische weidevogels per 100 hectare waargenomen, waarvan circa de helft grutto's betreft. Daarnaast worden in de winter grote aantallen goudplevieren waargenomen in het NNN gebied. De watergangen en oevers en de dijk zijn leefgebied voor **ringslang** en **waterspitsmuis**.

Potentiële natuurwaarden

De belangrijkste potentie ligt in de uitbreiding van het areaal extensief grasland ten koste van intensief agrarisch gebruik. De ambitie is om dit areaal extensief grasland te beheren als **N13.01 Vochtig weidevogelgrasland** en **N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland**. Moerasvegetaties langs watergangen zijn van belang voor watergebonden soorten binnen het gebied en als verbinding met natte natuur daarbuiten zoals Waterland Oost (L31). De ecologische samenhang tussen de verschillende leefgebieden van bijvoorbeeld soorten als waterspitsmuis en ringslang kunnen vermoedelijk nog worden versterkt. Dit mag echter niet ten koste gaan van de openheid, dus hierbij kan gedacht worden aan natuurvriendelijke oevers langs wateren, zonder opgaande begroeiing.

5 Abiotische en ruimtelijke condities

In tabel 1 zijn de kernkwaliteiten en bijbehorende actuele en potentiële natuurwaarden weergegeven in relatie tot de vereiste abiotische en ruimtelijke condities. Deze tabel geeft daarmee inzicht in de aspecten waarmee rekening dient te worden gehouden in het ecologisch onderzoek naar de mogelijke (significante) gevolgen van een plan of project in het NNN.

Tabel 1: Natuurwaarden Marken in relatie tot essentiële abiotische & ruimtelijke condities (X)

	Vereiste abiotische condities										Vereiste ruimtelijke condities						
	Veenbodem	Relatief	Oude bodem	Buffercapaciteit	(Micro) reliëf	Windwerking	Stabiel hoog	Peil-en/of overvat	Basenrijke	Goede (grond)	Bestaan water	Cultuurhistorisch	Openheid	Beslotenheid	Rust (beperkt)	Stilte	Donker
Open polderlandschap met extensieve graslanden																	
N12.02 Kruiden- en faunarijk grasland	X	X	X	-	X	-	X	-	-	X	X	X	-	X	X	X	X
N13.01 Vochtig weidevogelgrasland	X	X	X	-	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
Weidevogels	X	X	X	-	X	-	X	-	-	X	X	-	X	-	X	X	X
Waterspitsmuis	-	-	-	X	X	-	X	-	-	X	X	-	-	X	X	X	X
Ringslang	-	-	-	-	X	-	X	-	-	X	X	-	-	X	X	-	-

6 Vervangbaarheid

Het natuurwaarden van extensieve graslanden binnen NNN gebied Marken zijn in theorie op relatief korte termijn vervangbaar (circa 15-25 jaar). De cultuurhistorische aspecten van de onregelmatige verkaveling en het open polderlandschap tussen de omringdijk en werven zijn echter moeilijk te vervangen.